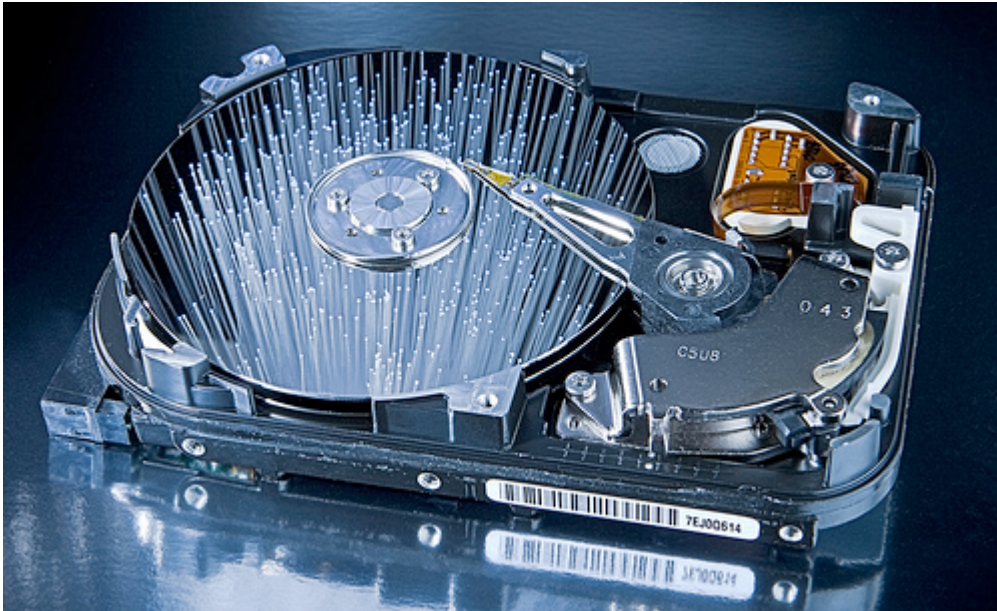

Vihreiden nuorten ja opiskelijoiden liiton tietoyhteiskuntalinjapaperi

Linjapaperi on hyväksytty hallituksen kokouksessa 14.9.2009.

Tulevaisuuden yhteiskunta on vielä nykyistä vahvemmin tietoyhteiskunta. Tietoyhteiskunnan perustan muodostavia päätöksiä on tehty jo kymmeniä vuosia sekä valtion että yksityisen sektorin puolella. Vielä sen suuntaan ei kuitenkaan ole liian myöhäistä vaikuttaa. Tietoyhteiskuntaan kohdistuvat päätökset on siirrettävä politiikan marginaalista politiikan keskiöön.

Tieto on tietoyhteiskunnan keskeisin tuotannontekijä. Tiedon kartuttaminen sinänsä ei riitä, vaan sen arvo syntyy viestinnästä: jakamisesta, arvioinnista, muokkaamisesta, kopioimisesta ja hyödyntämisestä. Tietoa voi muokata ja kopioida loputtomasti. Tiedosta on suurin hyöty yhteiskunnalliselle tuotannolle, kun se liikkuu vapaasti, jolloin sitä voidaan hyödyntää tehokkaasti.

Todellisessa tietoyhteiskunnassa vanhat patenti- ja tekijänoikeusjärjestelmät huomataan kankeiksi ja ne joudutaan uusimaan. Tietoyhteiskunta on innovatiivinen, sillä tiedon, erilaisten ajattelutapojen ja kulttuurin monimuotoisuutta arvostetaan. Digitaalista eriarvoisuutta vähennetään tarjoamalla kaikille tasa-arvoiset mahdollisuudet oppia hankkimaan ja käsittelemään tietoa sekä hyödyntää teknologiaa. Älykkäitä järjestelmiä ja organisaatiota tarvitaan ympäristökatastrofien estämiseen siinä missä taidokasta ympäristö- ja ilmastotiedon soveltamistakin. Valvonnan määrää vähennetään ja tiedon liikkumisen rajoittaminen estyy. Demokratia puhkeaa kukkaan kansalaisten osallistuessa yhteiskunnan päätöksentekoon helpommin kuin koskaan aikaisemmin.

Kuluttajat ja taiteilijat eivät ole enää toistensa vastapuolia. Tiedon demokratisoitua yhä useammat osallistuvat itse tiedon tuotantoon. Samalla taiteilijat pystyvät vaihtamaan ajatuksiaan globaalisti lainsäädännön rajoittamatta. Globaali kulttuuri ei tarkoita yhdenmukaistunutta kulttuuria vaan sitä, että erikoisemmillekin kulttuurin muodoille on löydettävissä yleisö miljardien ihmisten joukosta.

Todellinen tietoyhteiskunta on uusi renessanssi.

Tekijänoikeudet

Tekijänoikeuksien ajatus on taata kulttuurityön rahoitus varmistamalla tekijälle monopoli määräajaksi teokseensa. Parhaimmillaan toimiva tekijänoikeusjärjestelmä turvaa rahoituksen ja innostaa uusia kulttuurintuottajia luomaan enemmän taidetta kuin ilman tekijänoikeuksia.

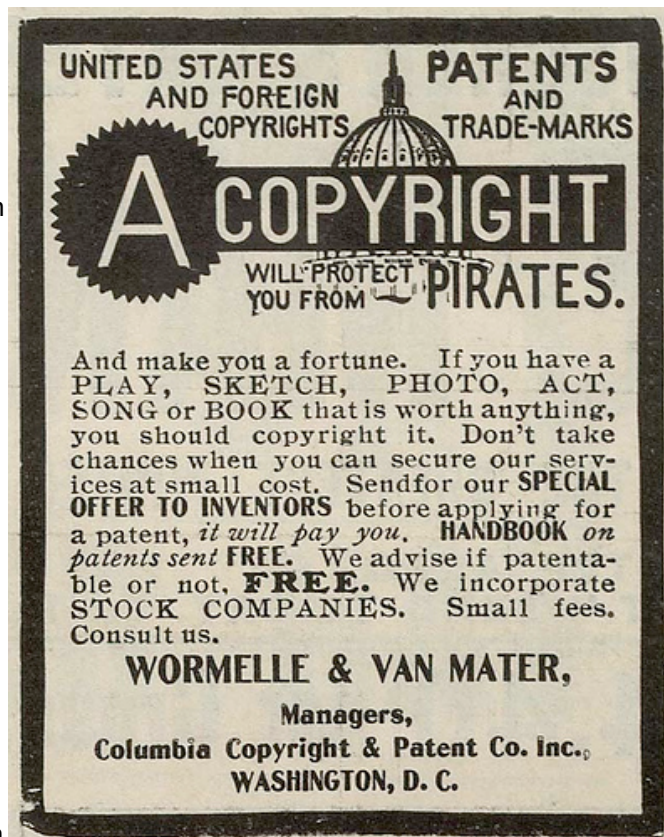
Nykyinen tekijänoikeuslainsäädäntö on kuitenkin kestävämmällä pohjalla. Tekijänoikeus kestää tällä hetkellä tekijän elinajan ja 70 vuotta sen jälkeen. Tekijänoikeuksien kesto on myös pidennetty taannehtivasti jo olemassa olevien teosten osalta. John Lennon ei tee enempää musiikkia, vaikka hänen teoksensa tekijänoikeutta pidennettäisiinkin jälkikäteen, saatikka tarvitse säveltämistään teoksista tuottoa.

Ainoa kestävä syy tekijänoikeuden olemassa oloon on taiteilijoiden toimeentulon turvaaminen ja taloudellisten kannustimien luominen taiteelliselle toiminnalle. Tekijänoikeusjärjestelmän ensisijaisen tavoitteen tulee olla kaikkien kannustaminen luomaan yhteistä kulttuuria.

Tekijänoikeuden kesto on tarkasti rajoitettava 20 vuoteen teoksen luontihetkestä alkaen. 20 vuotta takaa riittävän suojan teoksille ja varmistaa yhteisen, kaikille avoimen kulttuurin laajentumisen. Tekijänsuoja on myös uusittava viiden vuoden kuluttua teoksen luomishetkestä ja ilman uusimista suoja raukeaa. Tämä edesauttaa kulttuurin säilymistä ja varmistaa, että teokselle löytyy tekijänoikeuden haltija. Erikseen rajatuille mediatyypeille voidaan säätää velvoitteita teosten arkistoinnista esimerkiksi uusimisen yhteydessä. Tekijänoikeuksien lähioikeudet eivät saa millään tallennemuodolla ylittää 20 vuotta.

Tällä hetkellä tekijänoikeudet rajoittavat taiteellista ilmaisua. Nykykulttuuri on muuttumassa enenevässä määrin jo tuotetun tiedon yhdistelyksi ja edelleen kehittämiseksi. Tämänkaltaisen toiminnan on aina oltava mahdollista ja epäkaupalliseen käyttöön ilmaista.

Tyhjistä tallennusvälineistä perittävästä yksityisen kopioinnin hyvitysmaksusta tulee luopua.

Teollisoikeudet

Patenttien tavoite on suojata keksintöjä tekijänoikeuksien tapaan. Patentin kesto on nykyisellään tavallisesti 20 vuotta, lääke- ja kasvinsuojeluaineiden patenttien ollessa 25 vuotta. Patentti luo kannusteita keksintöjen luomiseen ja toimii myös tiedon jakamisen apuna. Patentti on kuvaus keksinnöstä ja tämä kuvaus on apuna kaikille muille tutkijoille ja keksijöille uuden luomisessa. Patentin suoja-aika on tarkoituksenmukaisempi kuin tekijänoikeuksien kesto, mutta silti patenttien pituus tulee kokonaisuudessaan laskea 20 vuoteen.

Patenttijärjestelmän laajentaminen koskemaan ideoita ja ajatuksia pitää pysäyttää. Ohjelmistopatentit ovat paha askel tähän suuntaan. Ohjelmistot ovat usein kokoelma ajatuksia ja ideoita, joten niiden osien patentoimista ei voi pitää suotavana. Tekijänoikeus riittää ohjelmistojen suojelemiseen. Patentteja jaettaessa on oltava mieluummin liian tiukka kuin liian löysä.

Patenttien ongelma on, että ne suojelevat usein ihmisten kannalta elintärkeää tietoa. Esimerkiksi pääsy lääkeaineen luokse kohtuuhintaan voi kirjaimellisesti olla elämän ja kuoleman kysymys. Hallituksilla pitää olla mahdollisuus murtaa lääkepatentit, mikäli lääkeyhtiöt eivät suostu kohtuulliseen hintaan jakamaan keksintöjään esimerkiksi kehitysmaihin.

Lääkkeiden kehittämisessä on siirryttävä patenttijärjestelmästä asteittain palkintoihin perustuvaan järjestelmään. YK:n tai muiden suurten kansainvälisten toimijoiden on yhdessä luotava järjestelmä, jossa valtiot avaavat kilpailun ja tarjoavat palkinnon määrätyn sairauden parannuksen keksijälle. Tämä takaa kaikille pääsyn halpisiin lääkkeisiin ja varmistaa kannustimet kehittää ja tutkia uusia lääkkeitä. Kaikkia lääkkeitä tämä järjestelmä ei voisi koskea, koska kaikkiin vaivoihin ei edes osata toivoa lääkkeitä etukäteen ennen kuin joku sellaisen keksii. Tätä varten patentit on säilytettävä tarkasti rajattuna.

Patenttia ei tule voida myöntää geenille, perimälle tai sen osalle, eikä muullekaan elolliselle. Patenttia ei myöskään tule myöntää millekään yksittäiselle alkuaineelle tai nanorakenteelle tai sen käyttämisen yksinoikeudella mahdollistavalle valmistusmenetelmälle. Lähes patenttia vastaavat oikeudet kasvinjalostajille takaava UPOV -sopimus on tuhoisa kehitysmaiden maataloudelle ja maanviljelyn biodiversiteetille. Kasvinjalostajanoikeudesta pitää nykymuodossaan luopua.

Digitaaliset perusoikeudet

Moderni tietotekniikka mahdollistaa huikaita näkymiä esimerkiksi kansalaisten osallistamisessa. Kehityksellä on kuitenkin varjopuolensa: myös kansalaisten yksityisyydensuojaa loukkaava valvonta helpottuu. Tietoyhteiskunnassa automaattinen seuranta mahdollistaa valtavien datamäärien väärinkäytön. On tärkeää, ettei kansalaisista kerätä enempää tietoa kuin tarvitaan. Tiedon väärinkäyttö tulee tehdä mahdollisimman vaikeaksi.

Viranomaisten ja lainsäädännön tulee kunnioittaa ja pyrkiä toiminnallaan edistämään yksityisyydensuojaa aivan kuten kotirauhaakin kunnioitetaan. Viranomaisten oikeudet kansalaisiin nähden tulee olla samoissa varovaisissa suhteissa kuin ei-sähköisessäkin maailmassa. Myös viranomaisilla ja lainsäätäjillä on velvollisuus toimia roskapostin, viruksien ja vakoiluohjelmien ehkäisemiseksi eikä jättää tällaisen rikollisuuden ehkäisemistä vain kaupallisten palveluntarjoajien hoidettavaksi. Ihmisten oikeus sähköiseen identiteettiinsä on turvattava.

Internet on kuin tori, jossa kaikki voivat sanoa mielipiteensä. Netissä esiintyykin kaikenlaisia mielipiteitä, jotka ovat usein anonymiteetin vuoksi vielä kärkevämpiä kuin nettiä edeltävässä maailmassa olemme tottuneet kuulemaan. Tässä mielessä netti asettaa haasteita sananvapaudelle. Sananvapautta on suojeltava ja sen oikeudettomat rajoitusyritykset torjuttava. On kuitenkin selvä, ettei esimerkiksi netissä tapahtuvilla kunnianloukkauksilla ole eroa vastaaviin tapauksiin vanhanaikaisissa medioissa.

Netin keskustelupalstan ylläpitäjää ei silti pidä rinnastaa lehden päätoimittajaan. Rinnastus vastaa sitä, että torin rakennuttaja vastaisi kaikista torilla käytävistä keskusteluista. Jokainen vastaa itse kirjoituksistaan netissä.

Netin anonymiteetti on myös arvokas asia, jota on suojeltava. Se tekee mahdolliseksi keskustelun aroista aiheista, joihin ei muuten välttämättä voisi tarttua. Luonnollisesti eri sivustojen ylläpitäjillä tulee olla oikeus rajata keskustelu esimerkiksi käytäväksi vain käyttäjien oikeilla nimillä. Pääasia on, että valtio ei saa puuttua asiaan.

Vaalit on vastaisuudessaakin toimitettava paperilla ja kynällä. Sähköinen äänestämisen äänestyspaikalla vaarantaa toimivan järjestelmän. Internetissä äänestämiseen liittyy vielä

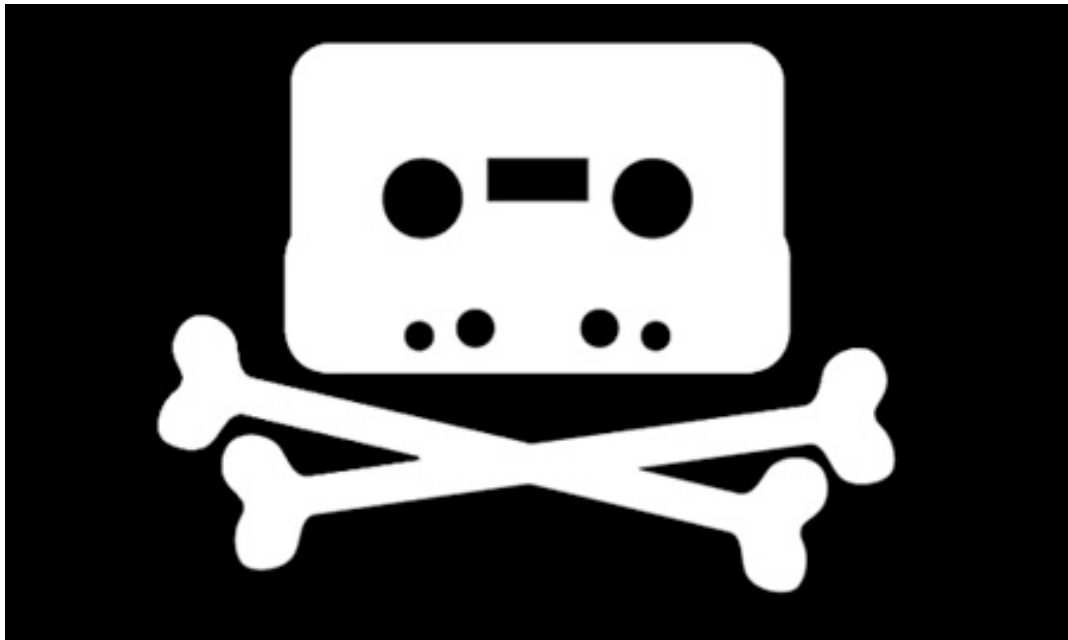
THEY'RE HAPPY Because they use DRM

Issued by the Digital Lard Information Council

suurempia ongelmia. Internet-äänestämisen ongelmia ovat tietokoneohjelmien turvallisuusongelmat, äänestäjän identiteetin varmistaminen ja yksittäisten äänestäjien vaalisalaisuuden vaarantuminen, kun kuka tahansa voi katsoa vierestä äänestystapahtumaa.

Piratismin vastainen taistelu

Tällä hetkellä korvaukset tekijänoikeusrikkomuksista ovat oikeustajun vastaisia ja kopioinnin aiheuttamaa tulojenmenetystä on hyvin vaikea arvioida. Teosten laaja kopiointi voi jopa lisätä myyntiä.

Nykyinen taistelu piratismia vastaan on toistaiseksi toiminut erittäin huonosti. Tekijänoikeusrikokset ovat yleisin rikos, johon nuoret syylistyvät huolimatta teollisuuden monivuotisesta kampanjoinnista tekijänoikeusrikkomuksia vastaan. Kokonaisen ikäryhmän elämäntavan pitäminen laittomana ja muutamien kiinni jääneiden epäonnisten saamat kovat tuomiot eivät ole kestävää politiikkaa. Kaikki vertaisverkoista lataaminen epäkaupalliseen käyttöön tulee laillista, kun kyseessä on materiaali, joka ei ole sisällöltään muuten laitonta. Esimerkiksi lapsipornon tulee jatkossakin olla laitonta, mutta albumin tai elokuvan imuroinnin tulee olla laillista.

Toistaiseksi ainoa keino laittoman nettilataamisen vähentämisessä on ollut tiedon saattaminen kuluttajille. Laillistamisen ohella yrityksiä tulee ohjata ja patistaa saattamaan oma tekijänoikeuksien alainen sisältö mahdollisimman helposti kuluttajien saataville.

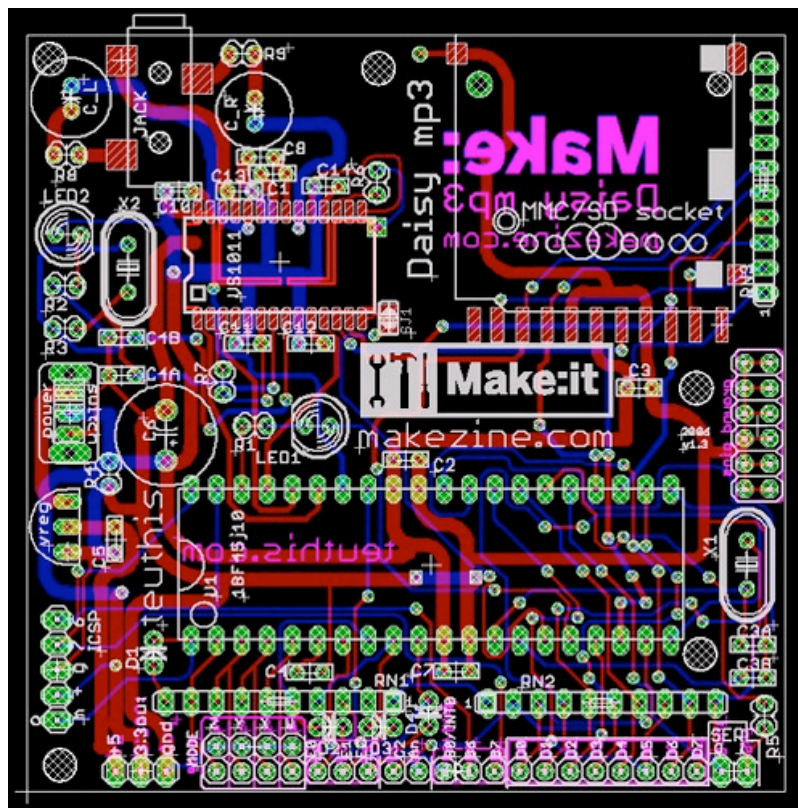
Nettiyhteyden sulkeminen rangaistuksena tekijänoikeusrikkomuksista on kohtuuton rangaistus. Emme katkaise rikollisten sähköjä tai vettä. Internet on nykyisellään lähes välttämätön tavalliseen elämään, työhön ja opiskeluun.

Avoimet ohjelmistot ja standardit

Avoimet ohjelmistot tarkoittavat ohjelmia, esimerkiksi pelejä ja käyttöjärjestelmiä, jotka ovat kaikkien kopioitavissa, muokattavissa ja myytävissä.

Julkisen sektorin tulee käyttää mahdollisimman paljon avoimen lähdekoodin sovelluksia. Tämä takaa avointen ohjelmistojen jatkokehityksen ja samalla varmistaa ohjelmistojen toiminnan myös tulevaisuudessa. Julkisen sektorin hankinnoissa ei missään nimessä pidä lukkiutua suljettuihin järjestelmiin, joita valmistaa esimerkiksi vain yksi toimija Suomessa.

Suljetut järjestelmät mahdollistavat kiskonnin järjestelmien jatkokehittämisessä ja tukitoiminnassa.

Avoimet standardit ohjelmistotuotannossa takaavat, että eri valmistajien tuotteet pystyvät viestimään keskenään. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että esimerkiksi videokuvaan pääsee käsiksi niin Windows- kuin Linux-käyttäjä. Julkisten palveluiden pitää aina toimia avoimien standardien mukaan, jotta kilpailu toimisi myös ohjelmistosektorilla.

Ohjelmistojen julkiset hankinnat

Ohjelmistojen hankkiminen julkiselle sektorille on Suomessa toiminut viime aikoina erittäin huonosti. Lähes ohjelma kuin ohjelma on aiheuttanut käyttäjille harmaita hiuksia. Julkisen sektorin on luotava uusia malleja kilpailuttaa ohjelmistotuotteet. Ohjelmat on tuotettava yhteistyössä ostajan kanssa eikä valmiita pakettiratkaisuja pidä hyväksyä ilman kokeilumahdollisuutta esimerkiksi verkkopalveluiden osalta.

Ohjelmistojen julkiset hankinnat tulee nähdä palveluprojekteina, joilla on suuret vaikutukset myös tavallisten käyttäjien päivittäiseen työhön. Julkisissa tietojärjestelmähankinnoissa tulee näyttää esimerkkiä huomioimalla ylimmän ja keskijohdon tiedontarpeiden ohella muutkin käyttäjänäkökulmat. Ihmisillä tulee olla mahdollisuus vaikuttaa omiin työvälineisiinsä myös tietoyhteiskunnassa.

Työskentelyvälineiden laajennettavuus ja yhdistelymahdollisuus on tärkeää kattavan sähköisen palveluverkoston muodostamisessa. Valtion ja kuntien hallinnon ja julkisen terveydenhuollon ohjelmistojen tulee olla keskenään yhteensopivia tiedon siirrettävyyden helpottamiseksi.

Ohjelmistohankintojen kilpailuttamisessa täytyy vaatia avoimia tiedostomuotoja ja ohjelmistorajapintoja, sekä suosia avointa lähdekoodia ja ympäristöystävällisiä järjestelmäresurssivaatimuksia.

Julkiset palvelut internetissä

Julkisten palveluiden on oltava kansalaisten saatavilla mahdollisimman helposti. Nykyään tämä tarkoittaa hyvää saavutettavuutta internetin välityksellä. Palveluiden on oltava esteettämiä ja perustuttava avoimiin standardeihin.

Enimmiltä osin viranomaispäätösten ja muiden julkisesti tuotettujen asiakirjojen tulee olla kaikkien vaivattomasti saatavilla myös verkosta. Lainvalmisteluaineiston asiantuntijalausunnot on julkistettava.

Valtion ja kuntien on yhdessä luotava kansalaisportaali, jossa kaikki valtion ja kuntien palvelut ovat saavutettavissa yhden helppokäyttöisen verkkopalvelukokonaisuuden kautta. Palvelun

kautta on päästävä käsiksi niin eduskunnan lakikäsittelyihin, Kelan tietoihin kuin oman kunnan terveydenhuoltopalveluihinkin. Tällaisen järjestelmän luominen vaatii kuntien tietojärjestelmien yhdenmukaistamista. Yhtenäinen järjestelmä mahdollistaa myös uudenlaisia positiivisia kehityssuuntia, joita on etukäteen mahdoton täysin ennakoida.

Julkisen sektorin on myös tarjottava kaikki tietoturvallisesti mahdollinen tieto ulospäin kolmansille osapuolille. Esimerkiksi järkevästi toteutettu järjestelmä eduskunnan äänestystulosten tarjoamisesta ulkopuolisille avoimena tietokantana on paljon hyödyllisempi kuin nykyinen kankea palvelu, jossa äänestystuloksia pääsee selaamaan. Tällaiset avoimet rajapinnat tarjoaisivat mahdollisuuksia kansalaisjärjestöille, yrityksille ja yksityishenkilöille keksiä uusia käyttötapoja yhteiselle tiedollemme.

Työn informatisoituminen

Tietojenkäsittelyn kehittyminen ja teollinen automatisaatio ovat mahdollistaneet huikean kasvun yksittäisen työntekijän tuottavuudessa. Etätyön avulla työntekijät pystyvät parhaimmillaan aiempaa paremmin antamaan oman työpanoksensa oman vuorokausi- tai viikkorytminsä mukaisesti.

Työntekijän henkilökohtaiset suhdeverkostot ovat muodostuneet merkittäväksi tuotannontekijäksi. Työelämä onkin nykyään tiimityötä ja korostaa työntekijän inhimillisiä kykyjä. Tietotyö ei rajaudu vain ICT -nörttien marginaaliin vaan sitä tehdään kaikilla aloilla asiakaspalvelusta hoivatyöhön.

Tietotyöläisen ajatus ei kuitenkaan katkea tehtaan pillin viheltäessä kello neljä ja jatku kahdeksalta aamulla. Ammattiyhdistysliikkeen ja työnantajajärjestöjen on havahduttava valppaammin työajan ja työtehtävien muutokseen. Vapaa-ajalle tunkeutuvan työn osuus tulee huomioida esimerkiksi palkoissa ja työpaikalla vietettävässä työajassa. Koska työntekijöiltä

vaaditaan yhä enemmän sosiaalisia kykyjä ja yhteisöllistä tietoa, yhteiskunnan on tarjottava riittävät mahdollisuudet luovan ja omaehtoisen yhteisöllisyyden ja kulttuurin kehittämiseksi.

Tulevaisuudessa palkkaa maksetaan yhä enemmän mitattavista suorituksista työntekijän tulostulosta perusteella. Kaikille maksettava perustulo olisikin korvaus kaikkien harjoittamasta yhteiskunnallisesta tuotannosta työn intensiivisyyden vaihdellessa ja työntekijän virallisesta työmarkkina-asemasta riippumatta. Se myös antaisi oivalliset edellytykset elämänlaajuiselle oppimiselle, tietotyön tuottavuuden kehitykselle ja innovaatiotaloudelle.

Jatkuva uusien teknisten välineiden, nopeassa tahdissa vaihtuvien työtehtävien ja uusien sosiaalisten työn muotojen haltuunotto aiheuttaa stressiä osalla etenkin vanhemmasta työväestä. Työssä oppimiselle on tarjottava riittävästi aikaa henkilön kykyjen mukaisesti.

On luonnollista, että työnantaja vaatii osan työntekijän luovaan työhön liittyvistä oikeuksista itselleen. Kuitenkin oikeuksien luovuttaminen tulee olla mahdollista vain tarkoin rajatuissa tapauksissa, jotka ovat välttämättömiä työtehtävien tarkoituksen kannalta.

Etätösuhteissa työntekijällä on oltava yhtä hyvät oikeudet kuin tavanomaisessa työsuhteessa. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi työntekijän seuranta ei saa tehdä enempää kuin tavanomaisemmissa työsuhteissa.

Innovaatiopolitiikka

Tietoa luodaan yhteiskunnassa monissa paikoissa. Yritykset, yhteisöt ja yksityiset henkilöt luovat ja yhdistelevät tietoa jatkuvasti kaikkialla. Osa tästä tiedosta luo kulttuuria, osa luo keksintöjä ja osa tiedettä. Yhteiskunnan instituutioista ehkä tärkeimpiä tiedon tuottajia ovat yliopistot. Yliopistojen tulee jatkossakin luoda perustutkimuksella pohjaa, jonka päälle muut voivat kerätä uutta tietoa. Mahdollisimman suuri osa yliopistojen tutkimustuloksista tulee jakaa mahdollisimman laajasti ja tiedon tulee olla kaikkien saatavilla ilmaiseksi.

Yliopistojen sisällä tiedon on kuljettava laitos- ja muista rajoista riippumatta. Yliopistoja tulee myös rohkaista muodostamaan verkostoja keskenään ja myös ulkomaisten yliopistojen kanssa. Tiedon salailu ja säilöminen vaikeasti hyödynnettävänä ei ole kenenkään etu. Tutkimuksen avoimuuden ja uudelleen hyödynnettävyyden tulee olla yksi kriteeri tutkimusrahoitusta jaettaessa. Tutkijoiden välisessä yhteistyössä internetin välityksellä tapahtuvia konferensseja on hyvä suosia kustannus- ja ympäristösyistä. Opinnäytteet on lähtökohtaisesti saatettava kaikkien saataville nettiin ja tästä käytännöstä on poikettava vain perustellusta syystä.

Manageristinen ylhäältä alaspäin saneleva malli ei ole hyvää innovaatiopolitiikkaa. Yrity maailman edelläkävijät ovat jo huomanneet, ettei tietotehdasta kannata järjestää samoin kuin 1900-luvun sinkkiämpäritehdasta. Parhaillaan yliopistot toimivat kuitenkin juuri näin. Tulevaisuudessa yliopistoilla tulee siirtyä vapaaseen hierarkiattomaan ja verkostomaiseen kehitystyöhön. Esimerkiksi Linux syntyi juuri tällaisen kehitystyön tuloksena suurelta osin yliopistoissa.

Yliopistojen tutkimuksen vapaus on taattava tarvittavalla perusrahoituksella. Yrity maailma ei saa sanella, mitä yliopistossa tutkitaan ja opetetaan.

Koulutus, esteettömyys ja digitaaliset kuilut

Nykyajan kansalaisen tulee hallita tietokoneen käytön perustaidot. On aika saada tietotekniikka peruskoulun opetussuunnitelmiin kaikille pakollisena aineena. Koulussa on keskityttävä teknologian pohjalla oleviin ajatuksiin yksittäisten ja nopeasti vanhentuvien ohjelmistojen opetteluun sijaan.

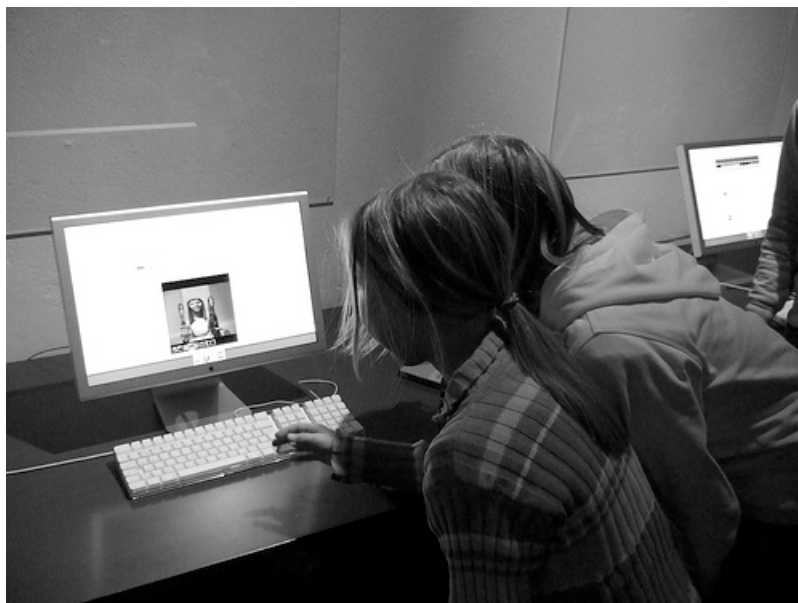
Tietotekniikkataidot jakaantuvat hyvin eri tavoin eri kansanosiin. Lääkkäämmät kansalaiset

osaavat keskimäärin käyttää tietotekniikkaa huonommin kuin nuoremmat, mutta minkä tahansa ikäluokan sisälläkin on suuria eroja. Tämän vuoksi ilmaista tai lähes ilmaista koulutusta on tarjottava kaiken ikäisille kansalaisille esimerkiksi kuntien kirjastoissa.

Käyttöliittymiä ja sisältöjä on pyrittävä tarjoamaan esteettöminä - kokemattoman, kokeneen tai vammaisen käyttäjän tarpeisiin sopivalla tavalla. Yksi tapa saavuttaa tämä on suosia monimuotoisia ja muokattavia avoimia ohjelmistoja.

Tietotekniikan huima kehitys länsimaissa on ollut meidän siunauksemme ja siitä on myös ollut apua monissa kehitysmaita uhkaavissa kysymyksissä. Esimerkiksi ilmastosta tietäisimme paljon vähemmän ilman laajoja tietokonemallinnuksia.

Nykyisin ongelma on se, että länsimainen ihminen tottuu tietotekniikkaan pienestä pitäen, kun taas kehitysmaiden asukas ei välttämättä kohtaa ensimmäistäkään tietokonetta ennen aikuisikäänsä. Tämä ongelma on verrattavissa lukutaidon puutteeseen. Kehitysyhteistyössä pitää siis myös huomioida digitaalisen eriarvoisuuden estäminen.

Avoimen tiedon tuotanto

Tulevaisuuden yhteisen kulttuurimme perustan rakentaa kopiosuojasta vapaa tieto, jota saa muokata, kopioida ja yhdistellä vapaasti. Valtion on vapautettava

tuottamansa tieto lähtökohtaisesti. Yhdysvalloissa liittovaltion työntekijät eivät saa tekijänsuojaa töissään tuottamalleen tiedolle. Tämän vuoksi esimerkiksi Wikipedian kuvamateriaalista merkittävä osa tulee Yhdysvaltain hallinnosta. Suomessa on siirryttävä samaan käytäntöön.

Taiteilija-apurahoja jaettaessa tuotetun taiteen avoimuus ja uudelleenkäytettävyys on oltava yksi kriteeri tuettavien taiteilijoiden valinnassa.

Yleisradiosta tehtävänkuvaa on laajennettava yleiseen tiedon tuotantoon. Mahdollisimman suuri osa Ylen omasta tuotannosta on saatava avoimien lisenssien alle. Koska yhteinen kulttuurimme on kaikkien asia, Ylen rahoitus on toteutettava tavalla, jossa rikkaampi maksaa enemmän kuin köyhempi. Tämä on sosiaalisesti oikeudenmukaista.

Tiedon avoimuus on tärkeää kulttuurin luonnissa. Vapaata tietoa voi yhdistää yllättävästi. Esimerkiksi Ylen uutisten esteettömyyttä voi lisätä se, että tietoa voivat käsitellä ja siirtää muutkin toimijat kuin Ylen työntekijät.

Perusinfrastrukturi

Laajakaistatasoinen internet-yhteys on tietoyhteiskunnassa lähes yhtä tärkeä hyödyke kuin sähkö tai vesi. Nopeat internet-yhteydet on taattava koko maassa. Valtion tulee osallistua ja tukea yksityisen sektorin ponnisteluja internetin perusinfrastruktuurin parantamisessa ja kehittämisessä. Kaistanopeuden tarve on lisääntynyt vuodesta toiseen, eikä ole syytä olettaa, että tämä trendi kääntyisi.

Maksuttomien kaikille avoimien langattomien verkkojen rakentamista mahdollisimman kattavaksi tulee edistää kuntatasolla tai jopa valtiollisesti. Älykkään sähköverkon rakentamisessa voidaan nähdä merkittävä potentiaali tietoyhteiskunnan ja ympäristöteknologian kehitykselle. Julkisiin kulkuneuvoihin tulee saada maksuttomat ja toimivat langattomat verkkoyhteydet.

Tietoyhteiskunta ja ympäristö

Ilmastokriisi ja ympäristön muu tuhoutuminen vaikuttavat tietoyhteiskunnan kehitykseen. Vaikka tietoon perustuva yhteiskunta voi olla kestävämpi kuin materiaan perustuva, myös tietotekniikka kuluttaa sähköä ja luonnonvaroja. Esimerkiksi etätyön mahdollistaminen voi leikata liikenteen päästöjä huomattavasti. Valtion tulisi siirtyä etätyöskentelyyn eturintamassa. Etäosallistuminen tulee myös mahdollistaa kunnallisessa päätöksenteossa ja järjestöissä.

EU:n on säädettävä sitovia normeja ICT -laitteiden virrankulutukselle. Julkisissa hankinnoissa on tietotekniikan ostoissa huomioitava laitteen käyttöön ja valmistukseen liittyvät päästöt ja suosittava vähäpäästöisimpiä malleja. Informaatioteknologian tuotantoon keskeisesti liittyvien kaivannaisten käytössä ja tuotannossa liittyvät ympäristö- ja ihmisoikeusongelmat on ratkaistava. Haitallisten kemikaalien käytöstä elektroniikkalaitteiden valmistuksessa tulee luopua, sillä laitteiden kierrätys ei saa aiheuttaa liiallisia ongelmia ympäristölle tai työntekijöiden turvallisuudelle. Samalla on pyrittävä kansainvälisiin, valmistajien välisiin sopimuksiin laitteiden kestävästä tuotannosta ja elinkaaresta.